

BIBLIOTEKSDÖDEN OCH GENUSOMEDVETENHETEN HÖR IHOP

En tolvårig läsovillig kille som jag känner har i sommar läst och verkligen fastnat för Farsta fritt fall av Ulrika Lidbo (Alfabet 2010). Boken handlar om de två tonårstjejerna Mira och Henrietta, svikande föräldrar och som Ulrika Milles skrev i DN (2010-09-13), om könsmaktordningen. Att tolvåringen läser den här boken beror på att han förra sommaren fick den rekommenderad av en annan kille.

Det sorgliga i saken är att jag som ungdomsbibliotekarie förmodligen aldrig rekommenderat boken för honom eftersom han är kille och att vi i bibliotekssammanhang gång på gång slår fast att killar inte vill läsa böcker om tjejer. Frågan är om vi ens ger dem chansen. Kan det vara så att vi i vår kvinnodominerade kår odlar fördomar om vad en kille gillar att läsa? I alla fall kan vi konstatera att vi inte lyckas få dem att läsa eftersom läsningen för killar går ner. Att tonårskillar inte skulle vara intresserad av tjejeers världar finner jag på gränsen till orimligt. Det handlar väl om hur innehållet presenteras och förpackas.

Foto: Wikipedia

Denna bibliotekens handlingsförlamning, brist på tro att det går att förändra och anpassning till ett slags sanningar om hur saker förhåller sig i fråga om kön och läsning har förmodligen med folkbibliotekens marknadsanpassning att göra. Biblioteken är inte längre en fristående aktör i syfte att motverka de kommersiella krafterna i samhället och för att visa på något annat. Bibliotekens budget går i dag ut på att tillhandahålla sådant som låntagarna redan vet att de vill ha, vilket är en rävsax på mer än ett sätt. Bibliotekets varumärke blir suddigt i kanterna när det blir allt mer likt en bokhandel, man vänder sig till de som redan är där, vilket är flest kvinnor och på så sätt bidrar man till att cementera skillnader mellan män och kvinnors biblioteksvanor eller i bästa fall förhåller man sig bara passivt. Eftersom biblioteken i allt högre grad styrs av vad de stora förlagen visar i sina skyltfönster är det självklart ett allt större problem att deras utgivning styrs av vinst-intresse och därför ofta satsar på säkra kort, vilket i mångt och mycket är att vända sig till sina stora läsargrupper av kvinnor. Ett tydligt tecken på detta är

den stora mängd av reaktionär litteratur med husmorstips som exempelvis Lotta Lundgrens *Om jag var din hemmafru* (Norstedt 2011) med en bok om hur man får vardagen att gå ihop med en omslagsbild som visar nederdelen av en balklädd kvinna. Genom att lyfta fram den här typen av tantlitteratur och inte aktivt försöka förstå vilken litteratur presumtiva manliga besökare skulle vilja läsa bidrar folkbiblioteken till att aktivt vidhålla könsmaktordningen. Det är både slött och självförbrännande. Eftersom många män fortfarande sitter på mycket makt så kommer detta förmodligen att bidra till att förståelsen för bibliotekens nytta blir allt sämre och

på så sätt kommer biblioteken att allt mer marginaliseras. Utvecklingen förstärks av att bibliotekschefer i dag oftare får jobbet för att de antas kunna hålla budget än för att de förmodas kunna lösa den här typen av komplexa problem. Tänk på att 500 folkbibliotek lagts ner de senaste 20 åren (Fakta från svensk biblioteksörening 2011).

Karin Eggert

Gamlestadens bibliotek, Östra Göteborg